

INHOUD

De wandelaar	9
Stadsliefde. Scènes in Parijs	237
Het geluk ligt op straat	239
Verliefd onder het zink	242
Krr krr krr	246
Le blanc et le noir	250
Gewassen beelden	256
Bang voor de buitenwijken	259
Nègre de service	263
De hondsdagen van monsieur Dubois	267
Orenparadijs	273
Worth Paris	276
De stad als brein	278
Lawaailijstje	282
À bicyclette	286
De hel van Strindberg	288
Een snaar geraakt	293
Leve de zelfmoord	296
Parijs aan zee	298

Le Bon Marché	300
De Gouden Druppel	304
Protest in het elfde	308
Hoofddoek als spandoek	311
Heel het raderwerk staat stil...	315
Esprit de l'Escalier	319
Hoog bezoek	322
Rellendagboek	337
Et les yeux dans les yeux et les mains dans les mains...	346
Héloïse et Abélard	350
Mannen onder elkaar	353
Van XXL naar XL	354
Een neus voor zwervers	357
Oud bloot	361
Knekeltoerisme	367
Versteende adel	369
De mooiste publieke plee	374
De vriendentafel	375
Partir c'est mourir un peu	381
Adieu Annie	385
Fausto	389
In gesprek met de voorvaderen	393
Verlangen naar een ijsbeer	398
Wandelen met Louis Couperus	402
Vaders lijst	408
Rouw in de keuken	414
YSL	418
Straatrokers	422
Cultureel marskramer	427
Een witte koopt een paar schoenen	432

Bedelaars	438
Le Tigre	439
Een man stapt over	453
Thuis	456
Et encore	463
Het mussenjong	465
Kortjakje in de rue Faubourg Saint-Antoine	471
Verantwoording	473
Register van <i>Stadsliefde</i> , om na te wandelen of te fietsen	475

DE WANDELAAR

De hond had alles gezien. Met hem moet het verhaal beginnen. Hoe hij voor het raam danste en uit een brandend huis sprong. Maar eerst maakt meneer Mulder een avondwandeling. Hij zal aan de politie een andere naam opgeven.

Het is een koele lenteavond. Mulder verlaat zijn huis in een houtje-touwtjejas. De ijzertjes onder zijn leren zolen tikken op het trottoir, hij springt over de ruisende goten om een spat te ontwijken en treuzelt voor de etalages van de oude prentenwinkel waar de eigenaar wekelijks een andere collectie toont – nooit ging hij er binnen, al neemt hij zich elke avond voor er een oude kaart van Parijs te kopen, één waar zijn eigen straat op staat. De kerktoren op het plein slaat elf uur. Bij het café om de hoek recht Mulder zijn rug voor de keurende ogen op het terras, al zal geen mens zich herinneren dat hij voorbijliep. Hij vist een veer uit het bassin van de fontein. Eenmaal aangekomen bij het park, dat na zonsondergang zijn hekken sluit, versnelt hij zijn pas, tot hij de oude Bouwschool passeert, waar hij even de onderste kogelgaten in de donkere gevel aanraakt – hij weet ze blind te vinden. Hij verlaat zijn buurt, komt uit op een boulevard die betere tijden heeft gekend, met half-

lege, slecht verlichte restaurants, en hij groet de naar buiten starende obers, wachtend op klanten voor het souper; ook houdt hij even stil voor een raam waar geknevelde kreeften in een aquarium dansen. De route ligt vast, de handelingen zijn altijd dezelfde en de herhaling stelt hem gerust: het is de ronde die hij dagelijks voor het slapen maakt – op doktersadvies. Alleen.

Al loopt hij graag een stuk op met een doofstomme Chinees die een zwaarbeladen winkelkar voortduwt, materiaal voor de prachtige cocons die hij uit kartonnen dozen vouwt, elke avond een nieuwe in een andere portiek. Mulder verbeeldt zich een zwijgzame vriendschap met hem te onderhouden. Een beschaafder gek dan deze man kent hij niet. Onder zijn keurend oog kiest de Chinees de glazen deuren van een reisbureau als slaapplek uit, en geïnspireerd door in de etalage hangende satellietfoto's van uitwaaiende rivieren begint hij daar aan de bouw van een spoetnik voor één nacht. Een wijndoos wordt zijn helm. Mulder laat hem achter met zijn wanen en wandelt tot aan het beeld van de Maarschalk, daar draait hij om, maar eerst controleert hij de in de sokkel uitgehakte jaartallen. Als geheugentraining probeert hij vierendertig wapenfeiten uit zijn hoofd te leren. Op de terugweg somt hij ze zachtjes op. Bang de slag om Alzheimer te verliezen. Ook dat hoort tot de rituelen van zijn ronde.

In de verte loeien sirenes. Een vertrouwd geluid voor het slapen, wegebbend onheil gewoonlijk, maar deze avond kruipt het naderbij. De sirenes zwellen aan, omsingelen de straten, steeds luider en benauwder. Auto's minderen vaart, voetgangers aarzelen bij het zebrapad. Een blauw licht flitst tegen de huizen. Jongens op scooters razen voorbij, maar hun onrust blijft hangen: lichten gaan aan, ramen open, er klinken stem-

men op. Iemand zoekt een zender op de radio. Een paar straten verder verkleurt de hemel. De geur van verbrand hout trekt langs de gevels. Een fietser draait zich grijnzend om en wijst naar de gloed boven de torens van de kerk. Contouren die Mulder dromen kan, zijn appartement kijkt erop uit, maar zo zwart en dreigend als die avond heeft hij ze nog nooit gezien. Ongerust dat er brand in zijn straat is, neemt hij een snellere weg terug, maar hij vergist zich in de kronkelstegen en komt twee keer op dezelfde kruising uit. Een uitgelaten gezelschap steekt over, joelend op weg naar iets ergs. Met kloppend hart sluit hij zich bij hen aan. Goddank, ze gaan aan zijn straat voorbij.

Zelden liep iemand zo opgelucht naar een brand.

Als een ambulance met zwaailicht geen kant meer op kan en jongens weigeren opzij te gaan, wil Mulder omkeren, maar de meute duwt hem voort. Een hoek verder ruikt hij de hitte en smelt zijn verzet. Hij herkent het brandende huis al op afstand, een kraakpand waarvan de deur altijd openstaat. Een zwarte man wankelt in de dakgoot, klaar om te springen, de verdieping daaronder hangen vrouwen en kinderen uit de ramen. Er staan jammerende mensen op de stoep, huiverend, halfbloot, met besmeurde gezichten, *pomp*iers voeren slachtoffers weg. De ladderwagen kan de gevel met moeite bereiken, de straat is te smal voor groot materieel.

Toeschouwers verdringen zich voor het beste uitzicht. Het vuur slaat over naar het naastgelegen pand, een dak stort in. Achter de rook krijsen stemmen om hulp. Een vrouw op de derde verdieping dreigt haar kind uit het raam te gooien. Ladders schieten tekort. De *pomp*iers geven aanwijzingen, vormen een net van armen. Mulder kijkt weg en hoort een doffe klap – een schreeuw klinkt uit honderden monden. Als een

pompier het kind in een deken afvoert, probeert hij het alsnog met zijn ogen op te vangen.

Een vreemde stilte trekt door de straat, de gedempte geluiden van na de paniek: het wegdragen van de gewonden, het uitrollen van nog meer slangen, het koppelen van koperen ringen, het spannen van de rood-witte linten, sissend water, smorende rook. Ook de toeschouwers zwijgen en hun opwindning slaat om in schaamte.

Een pompier tast het kraakpand met een schijnwerper af. Alle ogen zoeken mee. De lamp glijdt langs een gebarsten marmeren plaquette onder een raam van de eerste verdieping, letters glanzen op. Mulder prevelt een naam. Een naam uit een andere tijd. En dan, plotseling, als geroepen door het licht, duikt er een raam hoger een hond op. Hij danst op zijn achterpoten, haakt naar de armen van een schim. Of loopt hij zo uit eigen kracht? De ladder zoekt naar boven. Maar de hond wil zich niet laten redden, hij rent naar een ander venster. De pompier zwenkt mee. De pantomime tussen ladder en hond pakt ook de toeschouwers beneden, het stomme spel kruipt in hun taal: ze spreken met gebaren. Een tweede ladder schuift naar voren, maar de hond kiest zijn eigen weg en springt. Alleen, door een lijst van vonken. (Of werd hij gegooid?) Een ingehouden schreeuw trekt door de rijen. De hond zeilt langs de gevel, de poten gespreid. Een pompier halverwege de ladder vangt hem op, wankelt en laat hem uit zijn handen schieten. Maar de val is gebroken en de klap blijft uit: de hond zakt door zijn poten, danst op het asfalt, hij tolt en draait, krabbelt weer op, schudt de as uit zijn haren en stapt ongebroken uit een wolk naar voren. Iemand applausseert. De hond blaft. De stilte is verbroken en de huivering ontlaadt in gejoel.

Een agent sluipt naderbij en grijpt de hond bij zijn nekvel,

maar hij bijt zich los en stuift grommend de menigte in. Mensen struikelen, twee vrouwen breken door het afzettingslint. Ook Mulder doet een stap opzij, te laat, hij kan geen kant meer uit als de hond tegen hem opspringt. Zijn jas komt onder de vegen.

‘Hoort die hond bij u?’ vraagt de politieagent.

‘Nooit gezien,’ zegt Mulder geschrokken.

‘Hij mag u anders graag.’

‘Misschien heeft de rook hem verblind.’

‘Weet u wie de eigenaar is?’ De agent kijkt boos naar de beet in zijn handschoen.

‘Geen idee.’ Mulder weet zich geen houding te geven. De hond lijkt hem inderdaad te herkennen, hij kwispelt, jankt, wil in zijn armen springen. Afduwen lukt niet. Het beest bijt zich vast aan jas en knopen, klimt tegen hem op. Hij wil hem aaien, maar hij schrikt van zijn vuile vacht, de staart is verschroeid, zijn poten bloeden. De hond kijkt hem smekend aan. Mulder praat op hem in, zegt dingen die hij vroeger tegen honden zei. En het helpt: de hond kalmeert. Of kalmeren ze elkaar? Ondanks het roet, het kwijl en de walging knielt Mulder en trekt het beest op zijn schouder. Mensen stoten elkaar aan. ‘Zie je wel, het is zijn hond,’ roept een rood aangelopen vrouw.

De agent houdt het lint omhoog en leidt Mulder en hond buiten de afzetting, langs ogen van buurtbewoners, voorbij het gemurmel. Hun stemmen mengen zich met het dronken commentaar van een zwerver en het getelefoneer van een jongen op een scooter die snoeft dat hij de politiezender heeft afgeluisterd: ‘Twee panden in de fik. Minstens elf gewonden. Net afgevoerd. Ze zeggen dat er binnen nog lijken liggen.’ Te lang heeft Mulder tussen deze mensen gestaan, de voeten nat

van het bluswater, hongerend naar ongeluk, ook hij. Hij kijkt nog een keer naar de naam op het marmeren bord aan de gevel en blijft er in gedachten verzonken naar staren, maar de hond, die als een stinkende lap om zijn nek hangt, trapt hem weer terug in het heden. 'Ik neem hem vannacht wel mee,' zegt hij tegen de politieagent. 'Een wasbeurt zal hem goed doen.'

Ze lopen langs een bus van de rampendienst, waar een priester bij een brancard knielt. De hond jankt zacht. De priester kijkt op en wenkt. 'Hij kent deze man,' zegt hij, 'laat hem afscheid nemen.' De hond wrikt zich los en snuffelt aan de brancard. Een kwispeling, meer kan er niet af. Stervende en hond krijgen de zegen. Mulder staat in de weg, de agent maant hem door te lopen: 'Brengt u de hond morgenmiddag naar het bureau.' Hij wil alleen nog wat gegevens noteren. 'Naam?'

'Martin,' zegt Mulder, 'Nicolas Martin.' Zomaar, in een opwelling. De politie neemt foto's van de omstanders, ook een van hem en de hond.